

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

II. quænam sit definitio essentialis differentiæ 3ⁱ prædicabilis; & respectu
quorum sit 3um prædicabile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

DISPUTATIO SEXTA

De Differentia.

DVBIVM I.

Quid Differentia in Genere, & quomodo dividatur.

RESOLUTIO I.

DCXVI. **D**ico 1°. Differentia in Genere est forma, quâ unum ab alio, vel à se ipso differt.

DCXVII. Dixi ab alio, vel à se ipso, putà, vel positive, nam Belga per formam positivam, scilicet albedinem, ab Æthiope habente nigredinem differt: vel negative, nam per formam negativam, non agens à se ipso agente differt.

RESOLUTIO II.

DCXVIII. **D**ico 2°. Differentia in Genere, dividitur in communem, propriam & propriissimam. Cōmunis est Differentia secundum formam accidentalem contingentem: sic paries albus à nigro differt. Propria est Differentia secundum formam accidentalem propriam & connaturalem: sic homo risibilis ab æquo hinnibili differt. Propriissima est Differentia secundum formam specificam: sic homo per rationale à bruto irrationali differt. Per hanc duo per se differunt, & sunt aliud & aliud: per duas 1as, non nisi per accidens, & sunt alterum & alterum.

DCXIX. Adde 1°. officia Differentiæ propriissimæ quatuor præcipua numerari; scilicet dividere Genus; constituere Speciem; de Specie prædicari; unius Speciei Individua ab alterius Speciei Individuis essentialiter distinguere. Vnde dicitur divisa Generis, constitutiva speciei, de Specie prædicabilis, & distinctiva unius Speciei Individuorum ab Individuis alterius Speciei.

DCXX. Adde 2°. Pleraque Differentias propriissimas nominibus negativis, defectu positivorum exprimi: ut irrationale, inanimatum, &c. supponi tamen pro realibus & positivis: facit enim sæpenumero penuria vocabulorum, ut positiva explicemus per negationem.

DVBIVM II.

*Quenam sit definitio essentialis Differentiæ
3^a. prædicabilis, & respectu quorum
sit 3um. prædicabile.*

DCXXI. **A**ntè Resolutionem Suppono, Porphyrium hic Differentiam prædicabilem definire, Id, quod prædicatur de multis differentibus Specie in quale quid. Verum, præterquam quod hæc definitio tradatur per prædicari actu, quod est accidentale Differentiæ, non secus ac visui actu videre, non convenit Differentiæ atomæ, quæ de solo numero differentibus prædicatur in quale quid. Vnde dicendum ly differentibus Specie, addi explicationis gratiâ, hæcque sola, ut summum, verba esse definitioni essentialia, Differentia est, quæ prædicatur de pluribus in quale quid, sicque definitio Differentiæ conveniet Differentiæ atomæ & aliis. Verum pro clariori & præmissis conformiori definitione, sit

ferentia est, quæ prædicatur de pluribus in quale quid, sicque definitio Differentiæ conveniet Differentiæ atomæ & aliis. Verum pro clariori & præmissis conformiori definitione, sit

RESOLUTIO I.

DCXXII. **D**ico 1°. Differentia est unum, &c. aptum prædicari, de multis ut pars formalis essentiæ Universalis. Per Genus definiti excludit Individuum. Per ly ut pars formalis Genus, per ly essentiæ, Proprium & Accidens: per ly Universalis Speciem. Pro quorum clariori intelligentia, vide dicta suprà de Genere & Specie. Indè autem

DCXXIII. Colliges, cur Differentia Generica, quæ de multis Specie differentibus in quale quid; & Specifica, quæ tantum de multis solo numero differentibus dicuntur; non constituant duo diversa prædicabilia, sicut Genus & Species: hujus enim ratio est, quia utraque de suis inferioribus eodem modo prædicatur, scilicet in quid ut pars formalis essentiæ Universalis; nec prædicari de Specie vel numero differentibus, diversificare potest prædicabilia essentialiter, ut Disp. 3^a. de Genere dub. 1°. vidimus. Vnde dic allatas definitiones, Differentias genericam & specificam non diversificare in ratione Differentiæ, sed in ratione genericæ & specificæ; nam Differentiæ, quibus Differentia ad genericam & specificam contrahitur, Differentiam non dividunt in duas diversas Species; sed unam eandemque in duo Accidentia Specie diversa, prout dividitur homo in album & nigrum, ut consideranti patebit.

RESOLUTIO II.

DCXXIV. **D**ico 2°. Differentia non est 3um, prædicabile respectu Speciei vel Generis simpliciter sumpti: Ita PP. Ioan. à S^{to}. Thoma. Complut. nostri Log. Disp. 7. & alii contra Cajet. Sotum & Tolet.

DCXXV. Probat P. Comptonus Log. Disp. 36. Sect. 2^a. Quia conceptus Universalis formaliter, est conceptus superioris formaliter; sed respectus Speciei non est aliquid superius, sed tantum æquale, ergo &c. Ita ferè omnes alii, nominatim PP. Complut. & Ioann. à S. Thoma.

DCXXVI. Contrà: ista probatio mihi omnino nulla est; quia (quidquid sentiam, conceptum Universalis, semper respectu aliquorum, esse conceptum superioris) si per duos conceptus semel homo à Petro & Paulo abstrahatur, & semel à Caio & Titio, & postea rationale ab istis duobus hominibus abstractis abstrahatur, respectu illorum erit Universalis, non tamen superius, ut patet, magis quàm si ab uno istorum abstrahatur respectu unius sit superius. In eundem errorem incidunt alii, qui ad Universalis requirunt ordinem unius superioris ad multa inferiora. Quare aliter

DCXXVII. Probatur, quia quod est 3um, prædicabile debet esse unum & multa ut multa, sed rationale

fonale respectu Speciei, hominis v. g. sensitivum respectu Generis, animalis v. g. non est unum & multa ut multa, ergo, &c. Probatur minor, quia Species & Genus simpliciter accepta, sunt plura Individua concepta per modum unius, ut sæpe dictum est, ergo, &c.

DCXXVII. Obijcies tamen 1°. Differentia est 3um. prædicabile respectu ejus, respectu cujus est Differentia, sed est Differentia respectu Speciei vel Generis simpliciter sumpti, ergo &c. Probatur minor quia si specifica, Speciem constituit & distinguit à quolibet alio; si generica, Genus constituit & distinguit à quolibet alio, ergo, &c.

DCXXIX. Respondeo distinguendo majorem. Differentia est 3um. prædicabile respectu ejus, respectu cujus est Differentia prædicabilis, concedo majorem: respectu ejus, respectu cujus est Differentia Metaphysica, id est constitutiva & distinctiva, nego majorem: quia illa ut talis, cum etiam ut talis in Individuis reperiatur, non potest esse Universalis.

DCXXX. Obijcies 2°. proprium est Differentiæ ut est 3um. prædicabile prædicari in quale quid de multis; sed id habere non potest respectu Individuorum, ergo id habet respectu Speciei, vel Generis.

DCXXXI. Respondeo negando majorem: non enim est proprium tertii prædicabilis prædicari in quale quid; sed ut summum, esse aptum prædicari in quale quid; nam prædicari in quale quid, est prædicari essentialiter respectu unius partis, & accidentaliter respectu alterius partis ejus, de quo prædicatur; non potest autem esse aptum prædicari accidentaliter respectu unius partis, nisi sumptum in abstracto; in abstracto verò non prædicatur, ut sæpe dictum est: si tamen intelligatur major, de prædicari aptitudine & non actu, illa transire permissa, (de quo infra) respondeo negando minorem; nam illa diversa prædicari includunt duas partes, unam genericam respectu cujus Differentia specifica apta est prædicari in quale; & aliam specificam, respectu cujus Differentia apta est prædicari in quid; imò respectu Individuorum tantum, id potest; quia illa sola sunt multa ut multa, ut vidimus.

RESOLUTIO III.

DCXXXII. Dico 3°. Differentia est 3um. prædicabile respectu Speciei, vel Generis personaliter sumpti. Ita Authores communiter.

DCXXXIII. Probatur, quia Differentia respectu Speciei, vel Generis personaliter sumpti, est unum sub 1^a. intentione formali differentificante, & multa ut multa à parte rei; sed ad 3um. prædicabile nihil aliud requiritur, ergo, &c. Major patet, pro 1^a. parte: probatur pro 2^a, quia species vel Genus personaliter sumptum, nihil aliud est, quàm multa individua concepta secundum ea, quæ habent ante intellectum, quomodo sunt multa ut multa à parte rei, ergo, &c. Hinc

DCXXXIV. Collige, rationalitatem respectu hominis simpliciter sumpti (& sic de aliis) non magis esse Universalem, quàm unum sub conceptu respectu unius sub conceptu ut talis; nam homo simpliciter sumptus non est multa ut multa; sed multa ut unum sub conceptu, sive multa concepta per modum unius; secus tamen respectu hominis personaliter sumpti, propter oppositam rationem.

DVBIVM III.

An Differentia sit 3um. prædicabile, sumpta in abstracto, an in concreto.

DCXXV. Antè Resolutionem Suppono, Dubium procedere de definito quod & accidentali, in definitione Differentiæ, ut v. g. de rationali, an ut rationale; an ut rationalitas, sit 3um. prædicabile. Hoc supposito, sit

RESOLUTIO I.

DCXXVI. Dico 1°. Differentia ut sic sumpta, non potest esse 3um. prædicabile in concreto. Est Eximii P.M.N. Bachonis Disp. 3. cit.

DCXXVII. Probatur, quia in concreto non est apta prædicari de multis, ut pars formalis essentiae Universalis eorum, de quibus apta est prædicari ut Differentia; sed 3um. prædicabile debet esse tale, ergo, &c. Probatur major: quia sicut in concreto, non est pars formalis essentiae Universalis eorum, sed ipsamet essentia eorum singularis; ita nec in concreto est apta prædicari de multis, &c. ergo &c.

DCXXVIII. Confirmatur, rationale v. g. in concreto importat ea omnia confusè, de quibus aptum est prædicari; sed illa non sunt apta prædicari de seipsis; ut pars formalis essentiae suæ Universalis, sed ut eadem secum, ut æqualia sibi ipsis, &c. ac proinde, ut tota essentia singularis, ergo, &c.

DCXXXIX. Pro solutione objectionum, vide Disp. 3^a. Dub. 2um.

RESOLUTIO II.

DCXL. Dico 2°. Differentia ut sic sumpta est 3um. prædicabile in abstracto.

DCXLI. Probatur: rationale v. g. aliquo sensu est 3um. prædicabile; non in concreto, ut Resol. 1^a. vidimus; & alioqui omnia prædicabilia essent eodem modo prædicabilia, scilicet ut æquale de æquali; ergo in abstracto.

DCXLII. Confirmatur: rationalitas v. g. est unum aptum, &c. affirmari de Petro & Paulo ut pars formalis essentiae Universalis eorum; ergo & 3um. prædicabile. Consequentia tenet à definitione: probatur major, Objectionum Solutione, pro qua vide Dubium 2um. Resolutione 1^a. citatum.

DVBIVM IV.

An Differentia sit perfectior Genere.

DCXLIII. Antè Resolutionem Suppono, Dubium procedere de definito quod & accidentali in definitione Differentiæ, idque juxta triplicem ejus considerationem, v. g. an sit perfectior Genere, ex modo prædicandi: an in genere entis Metaphysici materialiter & obiectivè sumpti: an in Genere entis Metaphysici formaliter, & ut sub conceptu sumpti. Pro quo sit

RESOLUTIO I.

DCXLIV. Dico 1°. contra P. Ovidum, & alios communiter. Differentia ex parte modi prædicandi est perfectior Genere ut Genere. Probatur: perfectio modi prædicandi sequitur modum se habendi ad essentiam Universalem Individuorum; sed modus, quo se habet Differentia ad

essen-